

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. B.**, bývajúcej v Ž., zastúpenej JUDr. E. Š., advokátkou v K., proti žalovanému **O. M.**, bývajúcemu v G., **o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov**, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 7 C 98/2005, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 22. októbra 2009 sp. zn. 1 Co 257/2008 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach z 29. septembra 2010 sp. zn. 1 Co 257/2008, takto

r o z h o d o l :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 22. októbra 2009 sp. zn. 1 Co 257/2008 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach z 29. septembra 2010 sp. zn. 1 Co 257/2008 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom zo 14. mája 2008 č.k. 7 C 98/2005-155 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov tak, že do výlučného vlastníctva žalobkyne prikázal hnutel'né veci – zariadenie domácnosti v hodnote 950 Sk a do výlučného vlastníctva žalovaného hnutel'né veci – zariadenie domácnosti v hodnote 48 710 Sk. Na vyrovnanie podielu z bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov titulom vyporiadania k zariadeniu domácnosti uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 23 880 Sk do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Hnutel'nosti – všeobecnú hodnotu členského podielu v B. vo výške 350 000 Sk súd prikázal každému z účastníkov v X., teda po 175 000 Sk, pričom titulom takéhoto vyporiadania uložil žalovanému povinnosť vyplatiť žalobkyni sumu 55 000 Sk do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Zostatok na účte stavebného úveru č. X. v P. ku dňu zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov v sume 35 483,20 Sk a zostatok na účte stavebného úveru č. X. v P. ku dňu zániku bezpodielového spoluvlastníctva

manželov vo výške 91 767 Sk súd prikázal (spolu v sume 127 250,20 Sk) žalovanému. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť štátu na účet súdu trovy konania – znalečné preddavkované štátom vo výške 2 197,40 Sk a náhradu súdneho poplatku 5 994 Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves z 18. decembra 2002 sp. zn. 9 C 106/2002, ktorý nadobudol právoplatnosť 14. februára 2003, bolo manželstvo účastníkov rozvedené. Predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov ostali hnutelnosti popísané v žalobnom návrhu a hodnota členského podielu k družstevnému bytu v sume 350 000 Sk. V zmysle čiastočnej dohody účastníkov a po vykonanom dokazovaní súd vyporiadal ich bezpodielové spoluvlastníctvo (§ 149 ods. 1 a 3, § 150 Občianskeho zákonníka). Súd ďalej uviedol, že účastníci previedli členské práva k predmetnému bytu za cenu 350 000 Sk, pričom žalobkyňa obdržala z tejto sumy 120 000 Sk a žalovaný zvyšok. Súd prikázal hodnotu členského podielu k družstevného bytu (350 000 Sk) každému z účastníkov v X. a následne určil žalovanému povinnosť vyplatiť žalobkyni rozdiel z prevzatej kúpnej ceny v sume 55 000 Sk. Pokiaľ išlo o pasíva, súd konštatoval, že žalovaný takmer výlučne sám disponoval s oboma poskytnutými úvermi v sume 300 000 Sk a teda bolo by nezákonné a nespravodlivé, aby sa na splácaní týchto úverov mala podieľať aj žalobkyňa. O povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozhodol súd podľa položky 6 písm. b/ Sadzobníka súdnych poplatkov (zákon č. 71/1992 Zb.) a zároveň rozhodol aj o povinnosti žalovaného zaplatiť štátu preddavkované trovy znalečného. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 22. októbra 2009 sp. zn. 1 Co 257/2008 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Košiciach z 29. septembra 2010 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že z vecí, ktoré mali žalobkyňa a žalovaný v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, prikázal do vlastníctva žalobkyne vybavenie domácnosti v sume 48,13 € (1 450 Sk) a do vlastníctva žalovaného vybavenie domácnosti v sume 1 600,27 € (48 210 Sk). Žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému na vyrovnanie podielu sumu 476,29 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému zároveň uložil povinnosť zaplatiť štátu platbou Okresnému súdu Spišská Nová Ves trovy konania 205,71 € a súdny poplatok 198,99 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že v prejednávanej veci súd prvého stupňa správne postupoval pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov, ak hnutelné veci, ktoré ostali v užívaní žalovaného po odchode

žalobkyne zo spoločnej domácnosti, prikázal do výlučného vlastníctva žalovanému (s výnimkou pračky Miniromo). Z tohto dôvodu odvolací súd zmenil v uvedenej časti napadnutý rozsudok a pračku Miniromo prikázal žalobkyni. Ďalej uviedol, že súd prvého stupňa správne zahrnul do vyporiadania účastníkov peňažné prostriedky v sume 350 000 Sk za prevod členských práv a povinností v bytovom družstve po zániku manželstva. Okresný súd však nepostupoval správne, keď zostatky úverov ku dňu zániku manželstva (14. februára 2003) spolu v sume 127 250,20 Sk prikázal žalovanému. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že účastníci konania časť finančných prostriedkov získaných z úveru poskytnutých P. cca 100 000 Sk investovali do rodinného domu, ktorý mali v podielovom spoluvlastníctve a zvyšná časť v sume 200 000 Sk bola spotrebovaná za trvania manželstva na chod domácnosti po tom, čo žalobkyňa v júni 2001 opustila spoločnú domácnosť. V konaní nebolo preukázané, že by žalovaný použil poskytnuté úvery nehospodárne, alebo výlučne pre svoje potreby a samotná okolnosť, že účastníci po dlhšiu dobu hospodárili oddelene nie je dôvodom, aby jeden z účastníkov hradil celý zostatok záväzku. Bolo potrebné prihliadnuť na skutočnosť, že žalobkyňa bez spoločensky prijateľného dôvodu ešte za trvania manželstva opustila rodinu a prestala sa podieľať na starostlivosti o maloleté deti i bezpodielové spoluvlastníctvo a toto zabezpečoval výlučne žalovaný. Odvolací súd však prihliadol na správanie žalobkyne po opustení spoločnej domácnosti a zohľadnil, že táto sa napriek svojim schopnostiam a možnostiam nestarala o rodinu, nepodieľala sa na zveľad'ovaní spoločných vecí, na plnení spoločných záväzkov z úverov a preto aplikoval výnimku z východiskového hľadiska o rovnosti podielov aj pri plnení spoločných záväzkov do zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov a v neprospech žalobkyne zohľadnil pri vyporiadaní jej povinnosť uhradiť žalovanému podiel z uhradených úverov nielen za obdobie po zániku bezpodielového spoluvlastníctva, ale aj za obdobie od opustenia spoločnej domácnosti. Žalovaný tak na splatení úveru za čas od 1. júla 2001 do 14. februára 2003 uhradil sumu 57 200 Sk a v čase od zániku bezpodielového spoluvlastníctva (14. februára 2003) do splatenia oboch úverov uhradil sumu 128 258 Sk, teda celkovo vynaložil na splatenie oboch úverov sumu 185 458 Sk. Odvolací súd mu preto priznal právo na náhradu vo výške jednej polovice, t.j. v sume 92 929 Sk, čo sa premietlo do výroku o povinnosti jedného z manželov zaplatiť určitú sumu druhému na vyrovnanie ich podielu. Zároveň rozhodol o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok a o trovách štátu (§ 148 ods. 1 O.s.p.). O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (§ 238 ods. 1 O.s.p.) a žiadala dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušiť. Dovolanie odôvodnila nepreskúmateľnosťou rozsudku, pretože má za to, že tu absentuje opora vo vykonanom dokazovaní. Navyše uviedla, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Krajský súd bez ďalšieho skonštatoval, že žalobkyňa sa napriek svojim schopnostiam a možnostiam nestarala o rodinu, nepodieľala sa na zveľaďovaní spoločných vecí a na plnení spoločných záväzkov z úverov, bez spoločensky prijateľného dôvodu opustila spoločnú domácnosť. Domnieva sa, že práve toto konštatovanie súdu nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Poukázala na to, že spoločnú domácnosť opustila, ale nie dobrovoľne. Žalovaným bola z bytu vyhodená. Žalovaný jej navyše dva mesiace neumožnil styk s deťmi a niekoľkokrát ju fyzicky a ústne napadol, o čom svedčia priestupkové konania vedené voči žalovanému. Žalobkyňa sa o deti starala podľa svojich možností, resp. ako jej to dovolil žalovaný. Poukázala na to, že s vtedajším svojim priateľom, terajším svojim manželom, s ktorým doteraz žije v šťastnom manželstve, sa nasťahovali do spoločného podnájmu až v októbri 2001. Teda žalobkyňa neopustila spoločnú domácnosť z dôvodu, aby sa hneď presťahovala k priateľovi. Žalobkyňa ďalej namieta výšku celkovej sumy, ktorú podľa krajského súdu žalovaný vynaložil na splatenie úverov (súd nezohľadnil vyplatené štátne prémie).

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozhodnutie krajského súdu považuje za správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu vyplývajúcom z § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Z ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd najskôr otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. (t.j., či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom, či súdom nesprávne obsadeným). Dovolateľka vady v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. nenamietala a tieto vady nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

Dovolateľka vo svojom dovolaní namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, resp. jeho nedostatočné odôvodnenie (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Vady konania vymedzené v zhora uvedených častiach ustanovenia § 237 O.s.p. sú porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, toto právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9. decembra 1994, séria A č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (nález z 12. mája 2004 sp. zn. I. ÚS 226/03) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (II. ÚS 85/06).

Podľa § 1 O.s.p. Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 211 ods. 2 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

V danej veci odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa, pričom svoje rozhodnutie oprel okrem iného aj o konštatovanie, že bolo potrebné zohľadniť, že žalobkyňa bez spoločensky prijateľného dôvodu ešte za trvania manželstva opustila rodinu a prestala sa podieľať na starostlivosti o maloleté deti i bezpodielové spoluvlastníctvo. Odvolací súd prihliadol na správanie žalobkyne po opustení spoločnej domácnosti a zohľadnil, že táto napriek svojim schopnostiam a možnostiam sa nestarala o rodinu, nepodievala sa na zveľaďovaní spoločných vecí, na plnení spoločných záväzkov z úverov a aplikoval výnimku z východiskového hľadiska o rovnosti podielov aj pri plnení spoločných záväzkov do zániku bezpodielového spoluvlastníctva a v neprospech žalobkyne zohľadnil pri vypořiadaní jej povinnosť uhradiť žalovanému podiel z uhradených úverov nielen za obdobie po zániku bezpodielového spoluvlastníctva, ale aj za obdobie od opustenia spoločnej domácnosti. Z rozhodnutia nie je zrejmé, v čom odvolací súd videl neprijateľný spoločenský dôvod odchodu žalobkyne zo spoločnej domácnosti a nie je zrejmé ani to, na aké

konkrétne správanie žalobkyne po opustení spoločnej domácnosti odvolací súd prihliadol. Rovnako nie je zrejmé, z čoho odvolací súd vychádzal, keď vyššie uvedené konštatoval. Zo zápisnice z pojednávania pred odvolacím súdom z 1. októbra 2009 nevyplýva, že by odvolací súd doplnil dokazovanie v tomto smere. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil zistený skutkový stav.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolací súd zaťažil svoje konanie a rozhodnutie vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá je dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť vecne správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu v spojení s opravným uznesením podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vzhľadom na uvedené, nezaoberal sa už ďalšími námietkami žalobkyne uvedenými v dovolaní.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. októbra 2011

JUDr. Martin V l a d i k, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová